

448 Lib. V. De Marty. Instrumentis

P. Pined.
P. Sancti.
Suet.

nostros Pinedam, & Sanctum. His ergo stylis ferreis confodiebantur saepe capitibus dannati, ut patet ex Suetonio in Caio cap. 28. & ex Seneca lib. 1. declamati. cap. 14. Hoc tormentum genere confosci Martyres multi, in quibus S. Cassianus de quo Martyrolo. die 13. Augusti; & ibi Baronius ex ejus actis apud Surium to. 4. Spoliatus vestibus, ac manibus post terga revinctis, statuit in medio: vocatisque pueris, quibus docendo exesus factus fuerat, data est eis facultas eum perimendi. At illi quantum doluerat discerunt. De his Martyribus Roman. Martyrol. die 1. Martii: & die 5. Aprilis S. Irenes sagitta percussa dicitur. Et die 25. Augusti Sanctus Christophorus dicitur sagittarum ictibus confosus. Sic etiam plures, ut unum Sebastianum omittam; Huc referas illos, qui jaculis sunt confossi, & plurimi sunt. Victor de persecut. Wan-dalica lib. 1. Alii quam plurimi sagittis, & jaculis in medio crepidinis altaris probantur occisi.

II. De stimulis eruditè observat Baronius in notis ad Martyro. die 3. Maii, diversum esse hoc supplicium à prædicto: nam stylis cruciabantur rei, non occidebantur: stimulis vero excruciantur, & interficiebantur. Quod probat ex Suetonio in Caio cap. 30. & in Galba cap. 17. Gaius cap. 9. fol. 263. putat stimulum fuisse fusilem, seu arundinem acutæ cupidis, quo rustici boves suppungunt. Quod ex Plauto probat Menech. act. 5. scen. 2. Stimulis ergo hisce latéra SS. Martyrum fuisse saepe confossa, eorum acta testantur. De Hippolyto Prudentius Hym. 11. Illaque infestis perfundunt stimulis. Et in Martyro. die memorata dicitur Sanct. Alexander Papa punctis creberimis per tota membra confosus, ac peremptus. Sic etiam alii Martyres confossi. Vide quae diximus lib. 4. p. 2. cap. 5. ad illa verba P. 67. Increpa feras arundinis, &c.

III. Clavis etiam ferreis confossa saepe Martyrum capita. Sic S. Severus Episcopus de quo in Martyro. die 6. Novembris: Claro capite confesso martyrii coronam acceptit. Et S. Philomenus, qui igne probatus, manibusque, ac demum capite clavis confixo martyrium consummavit: ut in eodem Martyr. scribitur die 29. Decembribus.

IV. Terebris quoque Martyres cruciati: ut ostendunt eorum acta: & de Faustina Virgine Martyrologium die 20. Septembris: Fausta capite terebrata. Quo tormento affecta etiam sunt SS. Virgines Fides, Spes, & Charitas.

V. Serris etiam dissecti Martyres. In veteri testamento magnus Vates, & generosus Martyr Isaías, de quo multi illa captiunt Pauli verba ad Hebr. 11. 37. scilicet sunt: quae S. Hieron. in cap. 26. Māt. legit, serrati sunt, id est serra dissecti. De S. Euphemia Virgine in Martyro. die 16. Septembris dicitur superasse carceres, verbera, rotas, ignes, & serras acutas. Vide Surium tom. 5. de Sancto Simeone Epil. to. 2.

VI. Lanceis transverberati Martyres, probant illorum acta. In Martyro. die 18. Junii dicuntur Marcus, & Marcellianus lanceis per latera transfixi.

VII. Gladio innumeri Martyres transfixi. In quibus Fusca, & Maura gladio transfixa martyrium consummarunt, in Martyro. die 13. Februarii: & die 20. Maii S. Bafilea gladio transverberata est, & die 7. Septembris Euphychius est gladio confosus. Et credibile est valde, maiorem Christianorum Martyrum partem gladio percussam, ut satis claret ex illorum gestis, & observat Baronius

Surius.

Pruden.

Instituti
fieri Ma
& Ch
ni.

Duo
rum
Chr
comi
tium

Nu.

Rup

ad Heb.
11. 37.
S. Hiero.

Surius.

Baroni.

C A P. XVI.

De tympani, cyphonismi, scaphismi, culei, & diaiphondonis suppliciis.

1553 Q Uæritur in primis, quodnam tormentum genus esset Tympanum? Tormentum genus fuisse, clare liquet ex Polluce lib. 8. à quo inter carnificis instrumenta, Tympanum numeratur: de quo nobilis fit mentio à Paulo ad Hebreos 11. 35. commendante Ad Hebr. Patres veteris testamenti pro vera religione cruciatis. Alii autem distenti sunt. In Græco

Et Marty. Suppliciis. Cap. XVI. 449

Græco ad verbum est; tympanizati sunt. Nonnulli vertunt, fustibus contusi sunt. Nonnulli arbitrantur, Tympanum esse fustuarium; cum baculis, & fustibus ita immaniter pulsarentur, ut plagi omnino conficerentur. Alii putant esse palum quempiam, ad quem fontes ligati baculis contundebantur. Alii crux est & patibulum, in quo cædebantur, excoriabantur. Sanctus Chrysostomus, & Theophylactus existimant Tympanum esse capitum amputationem. Noster subinde Serarius ad cap. 6. libri 2. Machabæorum, statut tympanizari, seu tympani tormentum subire nihil esse aliud, quam cruces & fustes pati, ita ut acerbissime, tympani instar, fontes distenderentur, & rursus gravissime, tympani instar, pulsarentur: unde tympanum plura cruciamentorum genera complecti afferit, ut equuleum, trochlearum, catastam, crucem, ad quæ extendebantur, suspendebantur, validè ac fortiter pulsabantur, uti pelles distentæ in tympano. Adhuc mihi dubia res est; mens tamen Serarii arridet. Illud certum, Martyres Machabæos, & Eleazarum in primis subiisse Dei causa hoc tympani tormentum. De Eleazaro enim dicitur 2. Machab. cap. 6. 9. præesse ad supplicium: Græcè ad tympanum: & v. 28. Ad supplicium trahebatur in Graeco, ad tympanum venit: ut scilicet tympani instar acerbissime distentus ultra modum, flagris, loris, baculisque contunderetur; ut videatur ex contextu patere: Sed cum plagi perimeretur, ingemuit. Josephus paulo aperiens in lib. de Machabæis: Armatorum, qui circumstabant, manibus trahitur ad pœnam; nudatur, suspenditur, flagellatur. Similiter etiam tympanizatos septem Machabæos fratres, videbat nonnulli clarere ex cap. 7. v. 1. Sic etiam distenti, & tympanizati innumeri novæ legis Martyres, qui equulei, & trochleariæ supplicium pertulerent, Deum hac ratione laudantes in tympano.

1554 Deinde Cyphonismus (ut Baronius notat in notis ad Martyro. die 28. Julii ex Cælio Rodi lib. 10. antiqu. lectio. cap. 5.) à cyphone dictus, quod erat vinculum feruum, quo quis ad ignominiam ligatus detinebatur melle delibutus, & sic expositus muscis. Dicitur cyphon à capitis proclinatione. Apud quosdam (ut Cælius) ita cautum animadverso; ut quisquis per audaciam lesum placita risui habuisset, diebus viginti archivo vincitus cyphon perseveraret melle, ac latte delibutus, ut apibus, muscisque esset pabulum. Hoc supplicium traductum adversus Martyres. In his Thebaide in Ægypto generosus Christi atheta, de quo Martyro. die 28. Julii. Et Sanctus Hieronymus in vita Pauli primi Eremitæ: Martyrem iustit melle perungi, & sub ardentiissimo sole, religatis post tergum manibus resupinari: scilicet ut muscarum aculeis cederet. Sic etiam cruciati alii multi.

1555 Rursus Cyphonismo similis est Scaphismus: tormentum quidem, quod nominali putant à scaphis dictum, quia duplice constabat scapha. Audi Plutarchum in Arraxerxe: Igitur Metridatem scaphis necari iustit. Genus autem mortis, ac supplicii hujusmodi est. Duabus exædificatis scaphis inter se congruentibus in altera hominem resupinari: P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

1557 Denique Diaiphondon tormenti genus erat, cum arbor duobus ramis incurvatur, & acceptum in medio corpus humanum abrupit, ramis in diversa trahentibus. Hoc tormentum Diaiphondonem appellat Plutarchus: quod exhibitum fuit ab Aurelia-Pluto Imperatore aduersus militem violantem torum hospitis, ut Vopiscus scribit.

Pp 3 De

2. Mach.
6. 28.

Joseph.

Cælius.

S. Hiero.

Plutarc.

450 Lib. V. de Martyrii Instrumentis

Euseb.

De Thebaidis Martyribus scribit Eusebius lib. 8. cap. 9. Homines rursus arboribus, & earum ramis asticti, perierunt: nam cum duos ramos, robustissimos illos quidem, machinis quibusdam in unum attraxissent, ad urumque illorum Martyrum crura distinientes, affigentesque, eos impetu quodam denuo pro natura sua distendi, diffundique dimisierunt: sieque illorum membra, in quos ista exagitabant, repentina impetu distracta fore suspicati sunt. Hoc tormento affecta Martyres, relictis illæsis Martyribus, in Ethnico insilentes, ex illis complures interficerent.

C A P. X V I I .

Martyres projecti in puteum, in mare, in paludes, in profluentem; raptati, a serpentibus devorati; eunuchi facti; abscissa eis lingua, mammae laceratae, oculi effossi, praecisi pedes, & manus, crura confracta, inscripti vultus.

1558 PErcurram breviter hæc omnia. 1. in puteum conjecti Martyres, in mare, in paludes, in profluentem. In Roma. Martyro. die 14. Octobr. S. Calixtus Papa è fenestra domus, præcipitatus, ac in puto demersus, victoria triumphantem promeruit. Et die 18. Augusti, SS. Florus, & Laurus post multa tormenta, in profundum putoem sunt demersi. Sic etiam multi alii.

In mare conjecti S. Ulpianus die 3. Aprilis, Peregrinus, Lucianus, Pompeius, Hesychius, Papius, Saturninus, & Germanus, die 7. Aprilis, S. Clemens Papa die 23. Novembris, & innumeris alii. In paludes projectæ Sanctæ Thescula, Alexandra, Claudia, Faina, Euphrasia, Matrona, & Julita, de quibus Martyrologium die 18. Maii. In fluviis præcipites dati Symphoros die 18. Iulii, Hesichius die 18. Novembri, & plures alii. In altam foveam aquis plenam præcipitatus S. Hippolytus Episcopus, die 22. Augusti. In rigens slegium missi multi, in quibus quadraginta Martyres die 9. Martii saepe Martyres in aquas demersi lapidibus ad pedes, vel brachia appensis, vel colligatis ad collum anchoris, vel ingentibus faxis, aut plumbeis ponderibus: saepe quoque manibus pedibusque ligatis; vel retibus involutis, vel plumbeis loculis conclusi, aut culeo, de quo suprà: saepe etiam in naves fractas, sine velo & remigio impositi. De quo Victor Uticens. Epis. lib. 1. de persecut. Wandalica.

1559 II. Raptati saepe Martyres per loca aspera, atque saxosa, vel tribulis, carduisque confusa, collo quandoque aut caudis indomitorum equorum, vel funiculis perforatis eorum calcaneis immisis. S. Marcus Evangelista dicitur in Martyro. die 25. Aprilis, fibibus vincis per saxa raptatus. Et de Onesiphoro die 6. Septembri, Una cum S. Porphyrio à ferociis equis raptatus spiritum Deo reddidit. Et de Elpidio, & ejus sociis die 16. Novembri, Equis indomitis una cum sociis alligatus, atque pertrahitus. Eusebius lib. 6. cap. 34. ait de fideli mulieri Quinta, Pedibus constrictis, per universæ urbis plateas asp̄ris saxis constratas raptata. Et de Phontio scribit lib. 5. cap. 1. Raptatus appre-

re, & immisericorditer varias plagas excipit. Sic etiam multi alii cruciati.

III. A serpentibus devorati saepe Christiani. Quod in tabulis Ecclesiasticis dicitur de Martyribus Africanis, qui ut in regione serpentum feraci, ipsis serpentibus dati sunt. In his fuere Zeno, Alexander, Theodosius, & alii triginta tres sub Fortunatio præside. Non semel contigisse constat, ut serpentes, quibus traditi devorandi Martyres, relictis illæsis Martyribus, in Ethnico insilentes, ex illis complures interficerent.

1560 IV. Eunuchi facti saepe Martyres, quod acerbissimum est tormentum. Eusebius lib. 8. cap. 17. loquens de Christianis pro Christo cruciatis: Alior autem, qui jam ad robustum, & virilem etatem pervenerant, ex eius testiculis, primum eunuchos facit, deinde ad metalla condemnat. Et cap. 24. scribit easdem Martyrum aliorum partes laceratas acriter, & vexatas cum intolerabili horrore, & dolore: Et corporis partes, quas natura maxime ad necessitatem fabricata est, flammis adustæ; nonnulli membris pudendis ac visceribus cruciatus turpes, intolerandos, & ejusmodi quos exprimere reformidat oratio, subierunt.

V. Lingua abscissa saepe Martyribus. In quibus Romanus Martyr, de quo Eusebius lib. 8. cap. 12. & Prudentius in Peristepha. de Romano Martyre: & S. Andronicus, de quo in actis pro consularibus. Vide nostrum Cerdam in adver. Sac. cap. 128. num. 9. In P. Cerdam. Martyro. die 17. Septembri de Agatoclia, Martino, Papius, Saturninus, & Germanus, die 7. Aprilis, S. Clemens Papa die 23. Novembris, & innumeris alii. In paludes projectæ Sanctæ Thescula, Alexandra, Claudia, Faina, Euphrasia, Matrona, & Julita, de quibus Martyrologium die 18. Maii. In fluviis præcipites dati Symphoros die 18. Iulii, Hesichius die 18. Novembri, & plures alii. In altam foveam aquis plenam præcipitatus S. Hippolytus Episcopus, die 22. Augusti. In rigens slegium missi multi, in quibus quadraginta Martyres die 9. Martii saepe Martyres in aquas demersi lapidibus ad pedes, vel brachia appensis, vel colligatis ad collum anchoris, vel ingentibus faxis, aut plumbeis ponderibus: saepe quoque manibus pedibusque ligatis; vel retibus involutis, vel plumbeis loculis conclusi, aut culeo, de quo suprà: saepe etiam in naves fractas, sine velo & remigio impositi. De quo Victor Uticens. Epis. lib. 1. de persecut. Wandalica.

1561 VI. Mammæ saepe laceratae Santis Virginibus non absque immenso dolore. Hoc tormento affecta est Theodosia, de qua Martyro. die 2. Apri. Lateribus, & mammis ad interiora usque dilaniatis, in mare tandem projicitur. Epiphania die 12. Iulii, ubi eis præcisus reddidit spiritum. Et duodecim sanctæ Matronæ apud Surium tom. 4. Barbara, & Julianæ apud eundem tom. 6. Agatha, de qua idem auctor tom. 1. & multæ aliae. Lege Euseb. lib. 8. cap. 17. Euseb.

VII. Oculi saepe effossi Christianis pro Christo. De quo Eusebius lib. 8. cap. 34. de Euseb. innumerabili ferè Christianorum multitudine, Quorum non solum oculi dextri gladio ante erui fuerunt, & excisi (quibus evulsi, loca in quibus inerant, ferro candente excusserunt) sed levè pedes etiam in ipsis flexuum commissuris cauterio amputi fuerunt. Ita cæci, & claudi mittebantur ad metalla, in quibus eruerunt non tam ministerium exirebant, quam cruciamentum miserorum. Lege Baronium tom. 2. ad ann. Christi 290. de S. Baron. Andronico, cuius oculi puncti, & effossi: ait ille; Ecce, & oculos corporis mei abstulisti, sed nunquam tibi dabitur, ut oculos dei vivos possis tollere.

1562 VIII. Praecisi saepe SS. Martyrum pedes & manus. In Martyro. die 20. Augusti, dicitur de triginta septem martyribus, Qui pro Christi fide manibus pedibusque praecisis, in caminum ardente injecti sunt. Et die 5. Novembri de S. Charitina, manibus, & pedibus abscisis, dentibusque convulsis spiritum emisit. Similiter cruciati innumeris alii.

IX. Sæpe

Et Marty. suppliciis. Cap. XVIII. 451

IX. Sæpe etiam crura confracta, live crucifragio affecti Martyres. Etenim in usu apud veteres fuit crura frangere crucifixis hominibus, ut in latronibus duobus appareret, & observant Sacri Scriptores, & latè atque eruditè noster Raynaudus in libello de bono latrone. Frangebantur crura; ne fraus legi fieret, quæ jusslerat ad solis occasum suspendios deponi: at deponi, nisi mortui non debebant, diutius autem plerique vivebant. Et quia Christus jam mortuus inventus est, non fregerunt ejus crura. Sed aliò spectabat, & alter apud veteres alios crucifragium, cum sinerent corpora permanere in cruce usque ad putrefactionem: erat enim apud Gentiles crucifragium supplicium à cæteris distinctum: ut patet ex Plauto in Penul. ex syncerstro crucifragium fecit. Ex Cicero pro Rosc. Amerino; Optimus ius crura suffringantur. Lege Polybius lib. 1. Historia. Irrrogari solitum erat hoc supplicium vilioribus tantum personis, ob immane seclus; licet nonnulli putent, ab eo liberi etiam non immunes. Vide Lipsium de cruce lib. 2. cap. 14. ubi modum hujus tormenti describit: parabatur incus unus cum veste, ac malleo ferreo, jubebantur nocentes tibias imponere super incum, quas carnifex veste, vel malleo validis istibus suffringebat. Hoc immane supplicium constantissimè subiere complures Christiani, nobilissimi etiam, quod Christiani essent. Eusebius lib. 8. cap. 12. Martyribus alias securibus interfecti, alias crucifragio puniunt. Vide in Martyro. die 4. Martii, & die 24. Maii.

1563 Denique Martyrum vultus inscripti saepe. Erat autem hujusmodi inscriptio antiquum supplicii genus, quo summa irrogabatur injuria, cum liberi hominis facies atris noctis perpetuo mansuris incidenter profundis characteribus. De quo Seneca lib. 3. de ira cap. 3. & lib. 4. de Benefi. c. 137. & 138. Suetonius in Caio cap. 27. Valer. Maxi. lib. 6. cap. 8. Lege Baronium in notis ad Martyror die 22. Decembris, ubi observat sublatam in reis hanc vultus inscriptionem à Constantino Magno lib. 2. de penit. Cod. Theod. Ne facies, quæ ad pulchritudinis cælestis similitudinem, maculetur. Sed hanc legem infregit Theophilus Imperator Iconoclasta, qui vultus SS. Martyrum Theophanis, & Theodori stigmata inuulsi, teste Cedreno: quos Methodius his salutavit versibus.

Quorum libris scripta sunt in cœlestibus Nomina, piaque frontes compunctæ notis. De S. Flavino dicitur in Martyro. die 22. Decembris, pro Christo inscriptione damnatus. In Iapone Christianos Martyres signo Crucis in fronte à tyranno carenti ferro inustos legimus, & in imaginibus Romæ exquisiti videmus expressos. Sic etiam inscripti complurium Martyrum vultus.

Ut his splendorem concilie, multa occurunt: illud prefertim Cant. 1. 10. Murenuulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento: quod infra libro sequenti latè expendumus. LXX. vertunt, cum stigmatis. Pro vermiculatas est Hebreæ necudoth à inde ingentem foricam numerum in eos concludere: postrem pietatis athletes, eorum manibus, pedibusque constrictis, ne bestias abigant, foricibus velut alimentum obiciunt:

P P. 4 foricæ

referunt nonnulli infra memorandi: & ad Martyres speciatim est referendum, quorum vultus stigmatibus inuulsi, & compuncti: qui Ecclesiæ Christianæ sunt pro torque pulcherrimo: murenuæ quippe hic torques sunt, Hebraicè thorim; qui sunt nobilium insignia, & ingentiorum ornamentum. Ubi observa, Thracibus olim notas in facie inscriptas uisitæ in signum nobilitatis, unde in proverbium adductæ Thracie nota, ut ex Herodoto no. Herod. Cæli. Rhodi. lib. 7. lectio. antiqu. cap. Rhodig. 31. & Valer. Maxim. lib. 9. cap. 14. Lege Chrysost. ad illa Pauli verba ad Gala. 6. 17. ad Gal. 6. 17. S. Chrysost. Ego stigmata, vel notas Domini Nostri Iesu 6. 17. Chriſti in corpore meo porto.

C A P. X V I I I .

Martyres fame confecti, equis obtutti, ad bestias damnati, muribus objecti, laqueo absumpti, jugulati, inter latrones coniecti, exilio multati, ad metalla missi, & ad alia publica opera.

1564 E Fame confecti Martyres. In Roma. Martyro. die Juli. S. Hyacinthus dicitur in carcere tratus, ubi consumptus fame expiravit. Sic etiam multi alii inedia confecti pro Christo. Vide S. Cypr. Epis. 22.

II. Equis obtutti saepe Martyres. De quibus Victor Uticens. Epis. de persecut. Wandalica, loquens de Christianis Episcopis: Quos ille torvis oculis, jussi super eos cum secessoribus equos dimitti, ut tali violentia posse non solum conteri, verum etiam necari. Quorum tunc multi contriti sunt, & precipue senes, & infirmi. Similiter etiam alii Martyres.

1565 III. Ad bestias damnati frequenter Christiani. Quid quoque, in Martyrum actis frequentius? Lege Tertulli. in Apologeticu. & in exhortatio. ad castitatem, ubi illæ frequentes vulgi conclamationes adversus Christianos, Christiani ad leonem; ad bestias. Hoc supplicio, quod vilioribus personis irrogari solebat, affecti innumeris Martyres, ut qui apud Gentiles abjectissimæ essent conditionis. De S. Ignatio in Martyrolog. S. Ignat. Vic. Utic. Rom. die 1. Februarii; Leonibus deinceps obicitur, quorum dentibus præfocatus hostia efficitur. Lege ejus Epis. ad Romanos, & Eusebium lib. 3. cap. 30. & Surium to. 1. Euseb. & de aliis martyribus, sic discruciatis Eusebium lib. 8. cap. 1. & lib. 7. cap. 11. & 16. & de martyribus tauri objectis lib. 8. cap. 7. & Gregorium Turonensem lib. 1. Histo. cap. 30. & Epistolam Lugdunensem. De iis, Turo. qui canibus objecti, Tacitus lib. 15. Ann. Tacitus, ubi de Christianis sub Nerone: Et pereuntibus, addita ludibriæ, & ferarum tergis contesti, lanianu canum interirent. Et Surius to. Surius. 6. in actis S. Benigni. Quid te pluribus onerem? vix est ætas illa carens hac ferarum carnificina in Christianos.

1566 IV. Muribus, & gliribus abrodendi objecti saepe Martyres. Theodoretus lib. 5. Theodo. Hist. cap. 38. Quin etiam lacus effodere, & Christianos summa cum diligentia inuincere, inde ingentem foricam numerum in eos concludere: postrem pietatis athletes, eorum manibus, pedibusque constrictis, ne bestias abigant, foricibus velut alimentum obiciunt:

Euseb.

Can. 1. 10.

LXX.